

Obelajajo nižjo cene za polete preko Atlantiika

Ameriška federalna agencija za civilno letalstvo predlaga za polet preko Atlantiika \$160 ali okoli \$100 manj kot sedaj.

WASHINGTON, D.C. — V Salzburgu v Avstriji bo 9. septembra seja mednarodne organizacije za letalski promet IATA med Ameriko in Evropo. V njej je včlanjen tudi 10 ameriških letalskih linij. Njim je naša federalna agencija za civilno letalstvo uradno sporočila, da pričakuje, da bodo brez obotavljanja uveljavile za polete preko Atlantskega oceana te močno znižane tarife, ki naj se gibljejo okoli \$160 za polet v eno smer.

To bi pomenilo znižanje za skoraj \$100 za dosedanje turistične tarife. Temu predlogu se bodo seveda evropske letalske linije uprle z vso silo, toda ne bodo imele v rokah nobenega predstava več, da bi prisilile naše družbe k popuščanju. Naše linije so za nižje tarife, verjetno je federalna agencija vpoštevila pri svojem predlogu njihove želje.

Še enkrat: Papež Janez in zet Hruščeva Adžubej

RIM, It. — Zanimanje za avdienco, ki jo je dal pokojni papež Janez XXIII. zetu Nikite Hruščeva Adžubej, še ni popojnalo. Zato je poskrbel Adžubej sam, ki je namigaval, da do avdience ni prišlo samo na njegovo prošnjo in da se je pogovor sukal na robu političnih vprašanj. V Vatikanu niso molčali, da ne bi kdo mislil, da so vse čenče resnične.

Najprvo je neki vatikanski diplomat povedal, da je Adžubej res skušal speljati pogovor na politično polje, pa je takoj dobil primeren odgovor. Papež mu je rekel, da se cerkvena politika ne dela od danes do jutri in da je treba čakati desetletja in rodo-ve, da dozori ideje, ki so s ljudski blagor. Očitno je hotel s tem povedati, da še ni prišel čas, da bi se papež pogovarjal s časnikiarji o pomembnih političnih zadevah.

Sedaj se je oglašil urednik lista Osservatore Romano in potrdil, da je za avdienco prosil sam Adžubej, da bi s papežem govoril o Balzanovi mirovni nagradi, ki jo je dobil Janez XXIII. in z njo pozneje ustanovil poseben "mirovni fond".

Zadeva mirovne Balzanove nagrade gotovo ni tako važna, da bi morala Sv. Stolica o njej debatirati s časnikiarji. Pravijo, da je na sv. očeta vplivalo še nekaj drugega, da je do- volil avdienco. Pred dolgimi leti je bil vatikanski zastopnik v Sofiji, tam je spoznal Slované in odkril v njih toliko simpatič- nih lastnosti, da je imel do svoje smrti rad prav vse, brez razlike narodnosti in vere. Spomin na Sofijo je torej pripomogel Adžubeju do avdience pri papežu Janezu XXIII.

Večina oblako, toplejše, verjetnost neviht. Najvišja temperatura 80.

Novi grobovi

Emma Delis
V petek je umrla na domu svoje hčere, pri kateri je živela zadnje tri tedne, Mrs. Emma Delis, roj. Muhic, prej z 19855 Pasnow Ave., doma na Hrvaškem, od koder je prišla v Ameriko leta 1908. Bila je mati Mildred Boyd (Phoenix, Ariz.), Nere Krusiak, pri kateri je živela, in Louisa Delis, šestkrat stara mati, sestra Barbare Baxter, Elinore Liwosz, Catherine Sielski, Franka Muhica in Nicka Muhica. Bila je članica Gospojinskega kluba. Pogreb je bil včeraj dopoldne ob devetih iz Grdinovega pogrebnega zavoda na Lake Shore Blvd. v cerkev Marije Magdalene na Vine St., kjer je bila ob desetih pogrebna maša, nato na All Souls pokopališče.

Rose Fox
Po dolgi bolezni je preminula v Richmond Heights bolnici 64 let stara Rose Fox, rojena Stara (poprej Juratovac), z 19784 Renwood Ave. Zapuška soproga Franka, doma iz fare Smarje-Vipava, otroke Johna Wattace, Mildred Vislocky in Louisa Jagodnik, 4 vnuke in druge sorodnike. Prvi mož Andrew Juratovac je umrl leta 1943, sin 2/nd Lt. Rudolph je bil ubit v drugi svetovni vojni. Rojena je bila v Hermansvillu, Mich. V Cleveland se je preselila l. 1916. Bila je članica Krož. št. 3 Progr. Slov. in Kluba Ljubljana. Pogreb bo v četrtek popoldne ob 1.30 iz Jos. Zele in Sinovi pogrebnega zavoda na 458 E. 152 St. na Lakeview pokopališče.

Joseph Stanich
Pretekli petek je umrl v Euclid Glenville bolnici 64 let stari Joseph Stanich s 25130 Chatworth Drive, Euclid, Ohio. Zapuška soproga Ano, roj. Novak (poprej Poje), hčeri Eleanor Proper (v Illinois) in Lillian Beveridge (v Calif.) 3 vnuke in vnukinje. Rojen je bil v Podgradu pri Kopru na Primorskem, kjer zapuška brate Louisa, Franka, Karla in sestro Rozino Mavrich. V Ameriki je bil 43 let. Bil je član Društva Mir št. 142 SNPJ in Maccabees Tent št. 19. Zaposlen je bil zadnjih 19 let pri Chass-Brass Co. na Upton Rd. Pogreb je bil včeraj zjutraj iz Jos. Zele in Sinovi pogrebnega zavoda na 458 E. 152 St. v cerkev sv. Felicite, nato na Kalvarijo.

Rose Grlica
Včeraj zjutraj je umrla v Woman's bolnišnici 72 let stara Rose Grlica roj. Vignovic, s 5523 Vandalia Ave., prej s 5710 Lawnview Ave., doma v Ponikvi v občini Dubrava v okraju Ogulin na Hrvaškem, od koder je prišla l. 1907. Bila je žena Franka, mati Nede Sekulich, Millicent Radlick, Nicka Lalich in Petra Lalich, stara mati, sestra pok. Johna. Bila je članica Društva Lunder-Adamic SNPJ. Pogreb bo iz Grdinovega pogrebnega zavoda na E. 62 St. v četrtek ob 12.15 v cerkev sv. Save na Broadview Rd. ob enih, nato na pokopališče Lakeview.

Kanada prodala pšenico Sovjetski zvezi

WINNIPEG, Man. — Louis Dreyfus Corp. je sklenila s Sovjetsko zvezo pogodbo o prodaji 6 milijonov mernikov kanadske pšenice Sovjetski zvezi za skupno 11 milijonov dolarjev.

Sovjetska zveza je zadnjič kupila pšenico v Kanadi leta 1961.

Jemenska komisija ZN v krizi, Horn odstopil

Določb dogovora o nevmešavanju se ne drži ne Egipt ne Savdska Arabija.

ZDRUŽENI NARODI, N.Y. — Da s komisijo, ki jo je generalni tajnik ZN Thant poslal v Jemen, da prepreči nadaljevanje državljanske vojne, nekaj ni v redu, so časnikiarji že davno poročali. Sedaj je kriza v komisiji izbruhnila na široki fronti. Poveljnik komisije, švedski general Von Horn, je odstopil in obenem zanimal uradno novico ZN, da je odstopil iz "zdravstvenih" razlogov. Von Horn je odstopil, ker mu Thant ni dal tega, kar mu je obljubil: dosti moštva, orožja, letal in denarja, da bi lahko kontroliral premirje med republikanskimi četami in kraljevskimi uporniki.

Savdska Arabija in Egipt se ne držita dogovora. Egipt še ni začel umikati svojih čet v večjem obsegu, še zmeraj je okoli 20.000 egiptovskih vojakov v Jemenu. Savdski kralj pa ravno tako zalaga kraljevske upornike z orožjem in denarjem. Von Horn tudi ni zadovoljen z vojski, ki so pod njegovim poveljstvom. Kanadski ga še ubogajo, jugoslovanski, posebno piloti, pa držijo bolj z republikanskimi četami kot se spodobijo za nevtralne vojaške sile. Povrh pa še Moskva podpira republikance z letali in piloti. Kaj naj pa drugega dela 700 Rusov v jemenski prestolici Sani?

Za generalnega tajnika ZN Thanta je kriza v jemenski komisiji toliko bolj neprijetna, ker se boji, da bi z njo prišel pred Varnostni svet. Tam bi ga ruski delegatje hudo napadali, na koncu pa vetirali vse njegove predloge. Zadeva bo najbrže morala priti pred plenum Združenih narodov na njihovem jesenskem zasedanju.

Kennedy bo obiskal la mesec deset držav

Predsednik bo koncem meseca pregledal narodne parke in dela na ohranitvi rodovitnosti zemlje v 10 državah od Pennsilvanije do Kalifornije.

HYANNIS PORT, Mass. — Od 25. do 29. septembra bo predsednik John F. Kennedy obiskal narodne parke in dela na ohranitvi rodovitnosti zemlje iz zveznih sredstev v desetih državah preko vse dežele tja do Oregona, Washingtona in Kalifornije. Svojo pot bo začel v Pennsilvaniji, pa nato poletel v Minnesota, šel dalje v Sev. Dakoto, Montano, Wyoming, Utah, Washington, Oregon, Kalifornijo in Nevado, od koder se bo vrnil v glavno mesto dežele.

Predsednikova pot bo izključno nepolitična, tako je vsaj Bela hiša objavila. V tem pogledu je zanimiva ugotovitev, da je pri zadnjih predsedniških volitvah leta 1960 dobil Kennedy od omenjenih 10 držav le tri, Pennsilvanijo, Minnesoto in Nevado.

Predsednika bo na omenjenem potovanju spremljal tajnik za domače zadeve Stewart Udall.

Povprečni ameriški železniški voz za prevoz tekočin drži 8.000 galonov.

Senarior Byrd kritizira "transportna sredstva" predsednika Kennedyja

WASHINGTON, D.C. — Senarior Byrd ni samo vpliven politik in bogat človek, saj ima največje sadne plantaže v deželi, je tudi varčen. Samo enkrat na leto povabi jeseni svoje prijatelje in pristaše na svoje vrtove. Sestanek je seveda kmalu podoben političnemu zborovanju, kjer si Byrd praviloma privoščijo razsipanje federalnega denarja.

Letos je vzel na piko stroške za predsednikova "transportna sredstva". Svojem poslušalcem je naštel, koliko avtomobilov, helikopterjev, letal, jaht ima predsednik Kennedy na razpolago in dostavil, da bi predsednik lahko shajal tudi z manjšo in cenejšo transportno organizacijo.

Kennedyjeva okolica je sila občutljiva za očitke o razsipanju proračunskih sredstev. Zato je tudi takoj odgovorila demokrat-skemu senatorju, da je ogromna večina vseh teh "transportnih sredstev" že obstojala za časa Eisenhowerjevega režima in da ni Kennedy dodal ničesar bistvenega. Okolica je seveda pozabila dostaviti, da ta transportna sredstva ne rabi samo Kennedy osebno, ampak večinoma vsa uprava Bele hiše. Da ta ne varčuje, lahko razumemo, saj še noben dvor, ne kraljevski ne republikanski ni varčeval.

Wirtz hiti z obvezno arbitražo v sporu med unijami in železnicami

WASHINGTON, D.C. — Federalni tajnik za delo Wirtz je za 6. septembra sklical sestanek železničarskih unij in železnic, da obe stranki tam izbereta svoje zastopnike za obvezno arbitražo. Ako bi stranke ne hotele tega napraviti, bo predsednik poleg treh nevtralnih članov arbitražnega sodišča imenoval še po dva člana za unije in železnice. Železnice so menda že izbrale svoje kandidate; pravijo, da jih bodo izbrale do 6. septembra tudi unije.

V zakonu je sicer predvideno, da unije in železnice izberejo tudi tri nevtralne člane. Misijo pa, da se ne bodo mogle zediniti in da se bo radi tega Kennedy poslužil pravice, ki mu jo daje zakon, in imenoval te tri člane. Wirtz bo ob tej priložnosti sprožil tudi debato, kdaj in kako naj se začne pogajanja o tistih spornih točkah, ki ne spadajo pod pristojnost arbitražne komisije. Pod arbitražno komisijo spada namreč samo vprašanje odvečnih kurjačev in posadki pri tovornih vlakih. Vsa ostala vprašanja naj unije uredijo naravnost z železnicami.

Potrošnja piva narašča od leta do leta

LONDON, Vel. Brit. — Zveza pivovarov poroča, da je svet popil lani 9.3 milijonov galonov piva, torej za 3.6% več kot v letu 1961. Največ ga je popila naša dežela: 2.3 milijona galonov, na osebo odpade 12.3 galona.

V tem pogledu smo na devetem mestu, pred nami je cela vrsta evropskih držav z Anglijo na čelu. Belgijci ga popijejo po 27 galonov na osebo, za njimi pridejo Nemci. Še pred Evropo sta Avstralijska in Nova Zelandija. Za železno zaveso je potrošnja zelo nizka, celo na Češkem, kjer je pivo bilo včasih doma.

OPUSTITEV POSTOJANK V MAROKU DELA TEŽAVE ZDA IN MAROŠKI VLADI

Združene države so včeraj umaknile svoja letala in orožje z letalskih oporišč v Maroku v smislu l. 1959 sklenjenega dogovora. Ta oporišča so izgubila svoj pomen na eni strani zaradi negotovega političnega položaja v Maroku in zgraditve letalskih oporišč v Španiji, na drugi pa zaradi uvedbe medcelinskih raket v oborožene sile dežele.

RABAT, Mar. — Včeraj je zapustilo nad 8.000 naših vojakov, pilotov in vojaških strokovnjakov vse naše vojaške postojanke. S seboj so odpeljali seveda vsa letala in bombe, med njimi tudi atomske, toda vkljub temu je tam ostalo veliko ameriških investicij. Saj smo investirali v postojanke nad \$400.000.000 in postavili nad 200 stavb za najrazličnejše vojaške namene, pa tudi za stanovanja naših vojakov. Vsi prostori so dobro opremljeni, zaloge materijala pa tudi še velike. Odpeljali smo namreč v glavnem le orožje in orodje, ki ga vojaki morajo imeti pri uporabi orožja.

Naše poveljstvo je pustilo na deloma izpraznjenih postojankah še okoli 600 mož, ki naj razprodajo, kar je še ostalo, potem naj pa poslopija izročijo maroški vladi. Razprodaja se vrši po izredno nizkih cenah. Za prodano blago ne bomo dobili več kot 10%. Maroški podjetniki, posebno trgovci, so se radi tega začeli puliti za blago, toda maroška vlada jim je prekrizala račune. Prepovedala je nakup blaga in izjavila našim vojaškim oblastem, da hoče sama vse prevzeti.

Tu se je pokazala nova težava. Maroška vlada nima ne ljudi, ki bi bili izvežbani za prevzemanje postojank z opremo in blagom vred. Nima pa tudi denarja, da bi blago in opremo plačala. Naše vojaške oblasti sedaj ne vedo, kaj naj napravijo.

Za maroško vlado so nastale še druge težave. Nima kakih 500 čuvajev, ki so potrebni, da domači tatovi ne raznesejo vsega že prve dni. Mora dalje skrbeti za zaposlitev 4.100 delavcev, ki so imeli službo na naših postojankah.

Maroška vlada se na vse to ni nič pripravila, dasiravno je že l. 1959 vedela, da bo morala l. septembra letos prevzeti postojanke. Tako se je namreč glasil dogovor med predsednikom Eisenhowerjem in umrlim maroškim kraljem Mohamedom V.

Katoliške šole v naši škofiji so pred novimi problemi

CLEVELAND, O. — Msgr. Ellwell, pomožni škof clevelandške škofije, ki obsega osem okrajev, je dal nekaj zanimivih podatkov o katoliških šolah. — Katoliške ljudske in srednje šole bo letos obiskovalo nad 136.000 učencev in učenek. Na 37 srednjih šolah (high schools), kjer poučujejo večinoma redovniki in redovnice, bo vpisanih nad 25.000 študentov.

Škofija ima velike težave z ljudskimi šolami radi tega, ker se prebivalstvo seli iz središča v predmestja. Zato se šole v sredini mesta praznijo, na robu mesta jih je pa premalo. Nove župnije se sicer trudijo, da bi zakrpane vrzeli, toda število otrok raste hitreje kot število novih šolskih prostorov. Stiska za učne moči pa ni letos nič manjša od tiste v prejšnjih letih.

V pouku ne bo nobenih posebnih novotarij. Pač pa bodo na nekaterih osnovnih šolah pre-

Iz Clevelanda in okolice

Preko morja—
V Slovenijo so odletele pretekli teden gđc. Leona Alic s 6722 Bonna Ave., gđc. Julija Kordish s 3389 W. 132 St. in gđc. Bernardette Moeck z 2901 Plymouth Rd. — V Slovenijo so se vrnile gđc. Mira Ajdovec, ki je stanovala pri družini dr. B. Pfeifer na 1311 E. 143 St. in gđc. Lojzka Kranjc, ki je bila pri sestri in družini Jos. Sivec na 21751 Nicholas Ave. — Vsem je vse potrebno za pot uredila pot. pis. A. Kollander. — Srečno pot!

Iz bolnišnice—
Ga. Tončka Repić s 765 East 156 St. se je vrnila iz bolnišnice in se zahvaljuje za obiske, darila in pozdrave.

Rojakinja tretja—
Pri izbiranju lepote kraljice Združenih držav v Huntingtonu, W. Va., preteklo soboto je bila izbrana za Miss United States 18 let stara plavaloska z modrimi očmi Michele Metrinko, na drugem mestu je bila Miss Alabama Kathy Miller, na tretjem pa Miss Ohio, naša rojakinja Diane Budan, 20 let stara dijakinja iz Parme.

Sola se začenja—
Danes se začne redni pouk v katoliških višjih šolah, jutri pa v osnovnih. V vseh javnih šolah se začne redni pouk jutri. V okraju Cuyahoga bo hodilo letos v katoliške šole, osnovne in srednje, okoli 103.000 otrok, v javne pa okoli 316.000.

Zadušnica—
Jutri ob osmih bo v cerkvi sv. Vida sv. maša za pok. Viktorja Lunder ob 2. obletnici smrti.

Lahko je odstopiti, čežje najti naslednika!

CLEVELAND, O. — To skušajo sedaj naši demokratje v okraju Cuyahoga. Ray Miller, ki je 25 let vodil okrajno organizacijo, je odstopil. Trdi, da ima z 72 leti politike že dosti. Demokratje mu iščejo naslednika, pa ga ne najdejo. Menda skili na to mesto podpredsednik Duffy, drugi pa zopet pravijo, da bi bil ing. A. Porter pripravljen kandidat. Vsi skupaj želijo, da bi Miller še ostal na svojem predsedniškem mestu.

Upajo, da ga bodo pregovorili, saj je že dvakrat demisioniral, potem pa demisijo prekalca. — Ker bo seja okrajnega demokratskega odbora šele v maju, bodo demokrati voditelji imeli dosti časa, da se izmota iz najnovejše "Millerjeve" krize.

Zveza med Belo hišo in Kremljem vzpostavljena

WASHINGTON, D.C. — Kar na tihem so naši in ruski tehnikarji spravili v obrat teleprinter-sko zvezo med Belo hišo in Kremljem. Zveza je dolga nad 10.000 milj in je v obratu 24 ur na dan. Dogovorjen in preskušen je tudi tehnični postopek poročanja. Kennedy bo pošiljal svoja pisma v angleščini, Hruščev v ruščini, vsaka stran bo morala sama skrbeti za pravilne prevode.

Nova zveza pomeni gotovo velik tehnični napredek in odnosih med našo deželo in Rusijo, koristila bo pa morda najbolj — Združenim narodom, kajti zveza lahko hitreje uredi mnogo zadev, ki so navadno težko breme za to mednarodno organizacijo.

6117 St. Clair Ave. — Henderson 1-0628 — Cleveland 3, Ohio

National and International Circulation

Published daily except Saturdays, Sundays, Holidays and 1st week of July

Manager and Editor: Mary Debevec

NAROČNINA:

Za Združene države:

\$14.00 na leto; \$8.00 za pol leta; \$4.50 za 3 mesece

Za Kanado in dežele izven Združenih držav:

\$16.00 na leto; \$9.00 za pol leta; \$5.00 za 3 mesece

Petkova izdaja \$4.00 na leto

SUBSCRIPTION RATES:

United States:

\$14.00 per year; \$8.00 for 6 months; \$4.50 for 3 months

Canada and Foreign Countries:

\$16.00 per year; \$9.00 for 6 months; \$5.00 for 3 months

Friday edition \$4.00 for one year

Second Class postage paid at Cleveland, Ohio

83

No. 168 Tues., Sept. 3, 1963

Nov slovenski rod

Optimisti vidijo samo tistih 10-20% mladine, ki je še pod vplivom staršev in je dovzetna za ideale, ki vladajo v svobodni družbi. Pesimisti vidijo tistih 20-30%, ki so postali žrtev sedanje režimske vzgoje, zametujejo vse, kar je nekdanje veljalo za dobro, in hlajstijo za idejami, ki jih navadno ne razumejo, pri čemur seveda ne zanemarijo želje po čim večji udobnosti. Kaj pa ostali del mladine? Je večina, ki se je zaverovale le v dinar in avtomobil in vidi svoj ideal v čim večjih dohodkih pri čim manjšem delu, ne briga se pa ne za ideale nekdanje stare dobe ne za ideale komunistične filozofije. Živi tjavendano, se ne zanima za težave sodobnosti, ji ni mar ne narod, ne kultura, pa tudi ne morala. Beži pred vsako žrtvijo, ima smisel za zabave, šport in pijančevanje, zato pa tudi hitro podleže vsaki skušnjavi. To je realnost, ki jo lahko ugotovi vsakdo, ki hodi z odprtimi očmi in ušesi po slovenski domovini. Zato je pa tudi toliko mladih ljudi, ki se znajdejo že v zgodnjih letih svojega življenja na robu dna.

Ni pa mladi rod sam kriv za svojo usodo, večji del odgovornosti pade na komunistični režim, ki se tega vsaj posredno zaveda. Komunistični socialni delavci obravnavajo namreč nepretrgoma vprašanje "iztirjene" mladine. Ne najdejo nobenega pravega zdravila za to socialno bolezen, zato pa vsaj skušajo doumeti položaj, kolikor se da dognati s številkami. Številke so pa v resnici žalostne.

Začnimo kar pri otrocih, ki ne zagledajo nikoli luči sveta. So žrtve splavov. V Sloveniji je bilo lani 2,800 uradno registriranih splavov, koliko je takih, ki zanje zdravstvena oblast ne ve, je težko reči. Vsi pa trdijo, da je neuradni splavov veliko več kot uradni ugotovljenih. Splavi so glavni vzrok, zakaj se slovenski narod tako počasi množi. V Jugoslaviji je Slovenija na zadnjem mestu v prirastku na prebivalstvu, Makedonija in Črna gora jo prekašata za skoraj 100%. Da ne more biti drugače, priča tudi število nezakonskih novorojencev, lani jih je bilo kar 2,800. Kakor je žalostna usoda takih otrok, kakor pomilujemo njihove matere, jim moramo vendarle priznati precejšnje junaštvo. Niso podlegle skušnjavi in pomorile svoje otroke še pred njihovim rojstvom.

Velik odstotek otrok v nežni mladosti občuti vso težo življenja že v zgodnjih letih. V Sloveniji imamo 14,000 otrok, "prizadetih v telesnem in duševnem razvoju". Režim jih tudi imenuje "iztirjene". Za te revčke skrbi 67 zavodov, ki morejo sprejeti le 3,000 otrok, jih skušajo spraviti skozi osnovno šolo in jih usmeriti na delo, ki odgovarja njihovim telesnim in duševnim sposobnostim. Kam pa z drugimi? Vsakdo in vse se jih otepa. Starši so prerevni, da bi se brigali zanje tako, kot je treba, velikokrat se pa tudi ne zavedajo svojih družinskih dolžnosti. Občine, okraji in republika se jih branijo, ker nimajo zanje ne zavodov, ne skrbnikov ne denarja. V raznih vzgojnih zavodih znašajo namreč mesečni stroški za vsakega iztirjenega oskrbovanca 30,000-40,000 na mesec, torej več kot zasluži povprečno delavec zase in za svojo družino. Število 14,000 se ne bo zmanjšalo, kajti vsako leto se rodi 3,000 otrok z motnjami v telesnem ali duševnem razvoju. Za to žalostno stanje je našel režim dosti razlag, toda radi tega dejstva samega ne more spraviti s sveta; slovenski narod je na poti izumiranja. Kdo je temu kriv?

Družinske razmere v prvi vrsti. Mladina se ženi in možji brez čuta odgovornosti za otroka, oče in mati mislita kvečjemu na njegov telesni blagor, nič pa na njegovo dušo. Življenje odrta posebno mater veliko prehitro od otroka. V Sloveniji je 380,000 žensk, sposobnih za delo. Od teh jih je 184,000 v državni službi ali pa v podjetjih in zavodih, ki so pod državno kontrolo. Večina med njimi je poročena, je torej iztrgana iz družinskega okolja. Otroka vidi le jutraj in zvečer, kdaj naj ga pa vzgaja? Nalagati si mora nadčloveške žrtve, da se lahko posveti vzgoji lastnih otrok.

Pomanjkanje stanovanj je druga temna stran. Le tretjina slovenskih družin ima vsaj kolikor toliko urejene stanovanjske razmere, ostanek je natlačen kot sardine v konzervah v malih zatahlih in nehijskih stanovanjih. Še odrasli ne vzdržijo v takih stanovanjih, živijo zunaj njih, kadar le morejo. Otroci jo seveda poberejo na ulico. Ali naj matere letajo za njimi in jih vzgajajo na ulicah? Med žrtvami prometnih nesreč so otroci zastopani s pretirano visokim odstotkom.

Osnovne šole tudi ne morejo nadomestiti tega, kar otroci ne dobijo v družini. Komunistična vzgoja, kolikor jo sploh je, se jih ne prime, prepuščeni so samim sebi in vplivu starejših razredov, ki ni zmeraj najboljši. Šola tudi ne daje potrebnega znanja. Ravno sedaj so na primer zboračili v Ljubljani zastopniki gimnazij. Vsi so brez izjeme ugotovili, da osnovne šole ne dajo otrokom toliko znanja, da bi mogli slediti pouku v prvem gimnazijskem razredu. Na podoben način tarnajo tudi ostale srednje šole. Sicer so pa srečni tisti, ki se prerinejo skozi 8 let osnovne šole, veliko jih obnemore in postanejo kmalu breme družini in

socijalnemu skrbstvu. Kar jih pa konča osnovno šolo, večkrat ne ve, kam naj gre. Srednje šole ne morejo sprejeti vseh kandidatov. Letos je končalo osnovno šolo okoli 29,000 otrok, samo nekaj nad polovico jih bo tako srečnih, da jim bodo odprta vrata za nadaljevanje izobrazbe. Kam bodo šli ostali, ne vedo ne starši, ne režimski šolniki.

Režim vpije, da mora "družba" skrbeti za vse take otroke. "Družbo" pomenijo dejansko režimske mladinske organizacije, od pionirjev do Mladinske zveze za Slovenijo. Starši jih pošiljajo v take organizacije, dokler vidijo v tem kako materialno korist, otroci gredo tja, dokler je tam kaj zabave. O resni vzgoji, ki vežba človeka v samozatajevanju in želji po vzorih, tam ni govora. Ali naj bodo člani Džilasovega novega razreda vzor za nov slovenski rod?

Današnja mladina živi v dobi duhovnega razkroja, srečen je tisti del mladine, ki ga starši še morejo vzgajati za trdo življenje. Taki mladini se ob doseženi polnoletnosti še sanjalo ne bo o idealih svobodnega sveta, še manj pa o osebnih žrtvah, ki jih taki ideali zahtevajo. Naj na to mislijo tisti, ki upajo, da bo politična svoboda kar sama po sebi obnovila slovenski rod. Ako upajo, kruto goljufajo sami sebe.

* KAJ ZANIMA ZAVEDNE SLOVENSKE LJUDI v sedanjih časih v slovenskem tisku? Zelo veliko vprašanje! A primerno pošten odgovor na to je tudi zanimiv in tisti, ki se na tem polju udeležujejo, bi morali vedeti zanj, ga poznati in po možnostih zahtevam tega problema ustrezati.

Važnost za povprečnega človeka je, da pozna kolikor more v svojih okoliščinah in razmerah, kaj so njegove dolžnosti in obveznosti do dežele ali države, v kateri živi; za tem, da pozna in se zaveda, do česa je upravičen in da ve, kakšne pravice so mu zajamčene. Državniško in družabno življenje je za vsakega človeka (vsaj normalnega) vedno neka dvotirna cesta. Na eni strani te ceste prihaja nekaj, kar ti oddaja navadno vedno več državi, kakor pa ti prejmeš od nje. Je nekaj izjem, a veliko ne. Del države si pa ti in tako vsak in vsi v okviru države, v kateri smo. Je to in taka je organizacija skupnega državnega življenja. V tem skupnem okviru državnega življenja je nato še dolga nepregledna vrsta raznih gospodarskih, kulturnih, narodnih, političnih in družinskih organizacij, ki so potrebne in služijo enemu ali drugemu namenu ljudi v taki državni skupnosti, a vedno smo na neki dvotirni cesti: nekaj prejemamo — nekaj dajemo. Vse skozi gre tako. Dokler si mlad in zdrav, imaš odgovornosti za svojo državo, za skupnost. Dolžan si braniti državo kot vojak, v civilnem življenju, dokler si sposoben za službe in dela take ali take, moraš prispevati davke in podpirati s tem državo. Ko si star in onemoreš, če sam nimaš, tedaj nekako država skrbi za te, kakor že. Taka je ta dvotirna cesta. Nekateri se jezijo na njo, drugi odobravajo, a tako je življenje.

Pouk in vesti o vsem tem zanimajo slovenske ljudi, vsaj dokler ne postanejo večji angleščine, da bi to sami razumeli v ameriškem tisku. Že o vsem tem in pri vsem tem je slovenski tisk neobhodno potreben tolmač slovenskim ljudem v tujih deželah. Za tem je pa važen slovenski tisk še na premenih drugih poljih. Predvsem na lastnih slovenskih poljih, kar se tiče naših lastnih slovenskih zadev in potreb. Saj si niti misliti ne moremo, kako silno dolgočasno življenje bi bilo za veliko večino naših ljudi, ko bi ne imeli nobenega slovenskega tiska. Bi li bi brez vsakih vezi med seboj. Ne vedeli bi, kako poteka življenje v tej ali oni naselbini našim ljudem. Slovenski časopis v tujem svetu je kakor neko pismo iz domačih krajev, ki ti prinese vesti o raznih dogodkih med Slovenci po svetu v

tvoji domači slovenski besedi. Zaveden slovenski človek ga je vesel, kadar koli ga dobi v roke.

To pa še daleč ni vse, kar nam daje slovenski tisk v tujem svetu. Kje je bila tista govilna sila pred 71 leti tu v Ameriki, ki je začela netiti in podžigati ter širiti zamisel za slovenska društva med slovenskimi izseljenci v Ameriki? In pozneje cela vrsta raznih podpornih društev, zvez in jedrot, poleg teh nepregledna vrsta kulturnih društev, kot pevskih, dramatskih in glasbenih klubov. In še danes, kdo dela reklamo za slovenska društva, organizacije in vse razne ustanove? Na vse to je le en odgovor: SLOVENSKE TISK!

"Ameriška Domovina" je najodličnejši slovenski dnevnik v Ameriki. Dnevno nam prinaša zanimive svetovne vesti iz vseh krajev sveta in zanimive dopise in poročila iz slovenskih naselbin po Z.D., iz Kanade in drugih krajev. Izdajanje časopisov je v sedanjih časih z velikimi žrtvami zvezana zadeva. Zato, če za kaj drugega velja "dvotirna cesta", velja tudi za to. "Ameriška Domovina" dela za napredek in ohranitev slovenstva med nami, dela neprestano reklamo za naša društva in organizacije, za naše župnije in vse razne ustanove. To je ena smer te ceste, po kateri slovenski ljudje prejemajo od A.D. vse to. Druga smer, ki vodi proti A.D., pa nas glasno opominja, da je dolžnost nas slovenskih ljudi, da to upoštevamo in da A.D. podpiramo, jo razširjamo, kjer koli moremo in da smo njeni zvesti naročniki. Vsak zaveden slovenski človek naj bi se tega zavedal v svoji narodni zavesti. Ob vsaki priliki povdarjajmo: "Ameriška Domovina je za nas — mi pa smo za Ameriško Domovino!"

* LJUDJE SMO ČUDAKI — vsak neke svoje vrste. Ta tak, oni tak — jaz tak! Zraven smo še taki in največkrat hudo taki, da radi gledamo in kažemo čudastvo drugih, svojega pa ne vidimo. Dušeslovem je to znano, preprostim ljudem pa le temu in onemu, zato največkrat sami ne vidimo in se ne zavedamo, kdaj to delamo. Taki smo, Bog se nas usmili in nam prizanašaj, ker v tem oziru smo veliki reveži.

Mnogi ljudje tudi dobrih nasvetov nočejo. Pride okrog pa kak krivonosni agent z "mačkom v žaklju" — ha, ta jih ima pa takoj na svojem trnjaku, kakor ribič neizkušene ribice. Tako je v privatnih krogih, pa tudi v narodnih skupnih krogih, kjer bi morali ljudje ene narodnosti skupno sodelovati po geslu: Svoji k svojim! Tole velja tudi nam slovenskim ljudem. Imamo Slovenci v Ameriki nekaj svojega. Vse, kolikor je tega, se je

organiziralo in ustanovilo z velikimi žrtvami. Koliko časa, dela, truda in denarja so v vse to investirali slovenski pionirji v tem novem svetu. Zato bi človek mislil, da bi morala biti zdaj naša največja skrb v tem, da bo to ostalo kar najdalj časa se da v slovenskih rokah. Predvsem naše gospodarske ustanove. Ali ravnamo pri tem po geslu: Svoji k svojim in pa svoji vedno v prvi vrsti za svoje?

Ali delamo tako? Prav komu ali ne prav, bolj slabo se ravnamo Slovenci po zgorajšnjem geslu! Naši ljudje imajo marsikje po vseh raznih zavodih svoje vloge, svojih enakih zavodov ne vidijo. Pa tudi naše organizacije in zavodi so prav taki. Zdaj let je tekem zadnjih petnajst let prišel nov dotok slovenskih ljudi, mnogo sposobnih, bi morale znati naše organizacije in zavodi to izrabiti. Pridobiti bi jih bilo treba v iste, zaupati jim gotova mesta tudi v vodstvih. To bi bila najboljša garancija, da bi naši zavodi ostali še dolgo vsaj za par rodov v slovenskih rokah. Čudno je, da se te potrebe ne vidi — ko je vendar dovolj jasno, da bi bila slovenstvu v korist.

Pravi rodoljub to čuti, ko pride v tak zavod, ki je otrok slovenskih žrtev in dela, pa je v njem več tujih ljudi zaposlenih kakor lastnih. Čast in priznanje tistim in tam, kjer ni tako, kjer pa je tako, bi bilo na mestu, da bi se o tem začelo misliti.

Regerčan

IZ NAŠIH VRST

Joliet, Ill. — Cenjeno uredništvo! Prilagam Vam naročnico za časopis in se Vam obenem prav lepo zahvalim za redno pošiljanje lista. S časopisom sem zelo zadovoljen in ga toplo priporočam vsakemu. Vas lepo pozdravljam in želim mnogo uspeha.

Alois Misic

Whyalla, S. Australia. — Spoštovani! Oh, ta nesrečni denar! Zopet ste nas morali terjati za naročnino. Prosimo, oprostite naši površnosti. Veste, leto je tako hitro naokrog, da človek res lahko pozabi.

Ameriška Domovina nam je zelo všeč. Jaz komaj čakam, da časopis dobimo, le škoda, da je do nas tako daleč in da so novice že stare. Pa kljub temu vse prečitamo. Jaz prebiram najraje "Zemsko košarico". Veliko koristnih in poučnih nasvetov dobim v njej. Tudi moji prijatelji jo damo prečitati. Dobrih nasvetov je tudi ona vesela. Zal mi je za lepe povesti, ker imamo le petkovo izdajo in tako ne vemo, za kaj gre. Mauserjeva povest "Ljudje pod bičem" je bila nekaj izrednega, resničnega, vzeta iz povojnih časov doma. Rada bi vedela, če se knjige že dobi in kje jo lahko kupim. Tako rada bi si nabavila lepega slovenskega čtiva, pa je naš finančni minister precej slab. Morda kdaj pozneje, ko bodo otroci zrasti. Prav lepo pozdravljamo vse Slovence, posebno Mengšane, če jih je kaj med Vami!

Marta Zrim - Kosce in družina

Shrambe v hladnih morjih?

Ni izključeno, da bo človeštvo nekoč res uporabljalo hladna morja kot nekakšne hladilnice, v katerih bo hranilo živila, ki se razmeroma kmalu pokvari pri normalni temperaturi, kakor to predlaga poročilo, ki ga je objavil Smithsonian institut.

Zamisel je zasnoval član odbora za vesoljske raziskave pri ameriškem predstavnem domu Philip Yeager, ki pravi v uvodu, da se v morjih že od davnih dni zbirajo odpadne snovi z vseh celin in da ljudje zdaj spravljajo na morsko dno slabo radioaktivni material, ki ga ne

Ob dvajsetletnici Grčaric in Turjaka

Father dr. Franc Blatnik, SDB, je v vrsti člankov opisal žalostne dogodke po italijanski kapitulaciji 8. septembra 1943, katerih je bil sam priča. Članki bodo gotovo zanimali marsikoga, saj predstavljajo neposreden vir za eno najvažnejših razdobj slovenske preteklosti, za čas, ko se je odločalo, ali bo v Sloveniji s pomočjo tujca zmagala komunistična revolucija ali se bo domačim silam posrečilo njen napad uspešno zavrniti.

I.

Kako sem sploh prišel v turjaško zgodbo

Nič kaj z veseljem ne pišem tehle spominov. Ne le, ker opisujejo žalostne dni, še vse bolj, ker nerad objavljam podrobnosti, ki utegnejo na tega in onega metati slabo luč.

Že pred leti me je marsikdo prosil, naj bi objavil, kar sem doživel in videl v dnevih okrog Turjaka. Iz že omenjenega razloga prošnjam nisem ugodil. Ko pa berem, kako nekateri nič kaj obzirno udrihajo na lastnih soborcih, in vidim, da so šle nekatere podrobnosti v javnost malo drugače, kot so se dogajale, sem se odločil, da opišem dogodke, kakor se jih morem po dvajsetih letih še spomniti. Na žalost je čas v mojem spominu že marsikaj zabrisal, morda tudi izmaličil in se bojim, da se mi utegne vriniti kakšna netočnost, za kar že vnaprej prosim blagohotne oprostitev.

Italijanska okupacija me je našla v Stari cerkvi pri Kočevju, kjer sem imel dijaško počitniško kolonijo. Organiziral sem jo z namenom, da bi dijak rešil brezdelnega postopanja po Ljubljani. Večino so tvorili begunci s Stajerske in Gorenjske, pa tudi nekaj Ljubljancev, ki so bili vmes. Fantje so delali na njihavih nekdanjih Kočevjarjev, ki so se bili izselili, in so za delo prejeli primerno plačo. Kolonijo mi je spretno vodil akademik Tone Lipovšek.

Ko sem 9. sept. 1943 zjutraj slišal, da je prejšnji dan Italija kapitulirala, sem brž sedel na kolo in se odpeljal proti Kočevju, da bi od Italijanov zvedel kaj več. Niso me pustili v mesto, le po telefonu sem govoril s poveljnikom. Zanimalo me je predvsem, kakšno je zdaj njih stališče do partizanov. Odgovoril mi je, da se proti njim ne borijo več.

Da bi kaj več zvedel in dobil tudi kakšna navodila, kaj in kam s fanti, sem se odpeljal proti Dolenji vasi, kjer sem upal najti g. duh. svetnika škulja. V župnišču je bilo vse narobe, g. svetnik ga je zapustil 10 minut prej in se umaknil v Ribnico. Na robu vasi je bilo slišati že strele. Partizani od kočevske strani so napadali četnike in vaške stražarje, ki so bili še v vasi.

Nazaj do svojih fantov nisem mogel več. S četniki in stražarji sem nadaljeval pot v Ribnico. Tam je bilo že kakor v panju. Naslednje jutro me je podpolkovnik Dežman naprosil, naj potrebujejo več. "Ker se časi spreminjajo," pravi Yeager, "utegne tudi na tem področju priti do presenetljivih sprememb. V hladnih morjih bi lahko hranili živila, ki se obdržijo dlje časa le pri nizki in stalno enaki temperaturi."

Svetovno prebivalstvo naglo narašča, potrebna so čedalje večja skladišča za živila. V njih je treba vzdrževati ustrezno temperaturo, ki jo lahko zagotovijo le klimatične naprave, te pa niso poceni. Spričo naraščajočih stroškov za skladišča in opremo bi ne bilo prav nič čudno, če bi se lepega dne začele vlade in velika gospodarska združenja sporazumevati o porazdelitvi hladnih morij in oceaniških področij, kjer bi v globinah vskladisčevala neprodušno zaprta živila."

Največ doma

V Združenih državah popije mo do štiri petine vsega povzrtega čaja v privatnih domovih.

Rev. Dr. Franc Blatnik, SDB.

razgovore. Navzočih je bilo še več naših častnikov, a se imen ne spominjam več. Najprej smo zahtevali, naj bi nam Italijani izročili orožje, pa nam je stotnik odgovoril, da ima nalog izročiti ga partizanom. Svetoval nam je, naj bi se s partizani sporazumeli, češ da imajo zdaj ogromno orožja, ko jim ga italijanske edinice izročajo. "Danes popoldne pridejo partizani v Ribnico, mi jim bomo mesto predali in orožje izročili. Pametno bi bilo, če jih tudi vi tukaj počakate in se z njimi sporazumete."

Mi smo odgovorili, da njegovega predloga ne moremo sprejeti, da pa bomo vso zadevo premislili in mu svoj sklep sporočili. Odšli smo na posvetovanje. Med oficirji je prevladovalo mnenje, da tisto o ogromni količini orožja pri partizanih ne more biti res. Imeli smo vtis, da stotnik drži s partizani in da hoče na nas vplivati, da bi jim tudi mi predali orožje. Z Dežmanom sva odšla k njemu ter izjavila, da smo se odločili za odhod iz mesta. Dejal je, da obžaluje to našo odločitev.

Takoj popoldne so se začele naše čete zbirati ter odhajati čez Malo goro proti Kampilju.

Mene je skrbela usoda mojih dijakov s počitniške kolonije. Čutil sem se odgovornega za nje, zato sem ostal v Ribnici, čeprav s težkim srcem. Nisem sicer bogve kaj upal doseči za nje, kljub temu sem hotel deliti svojo usodo z njimi, da mi starši ne bi mogli očitati, češ da sem le svojo glavo rešil na varno, nje pa prepustil negotovosti.

Grenko je bilo slovo od naših in milo se mi je storilo, ko sem gledal za njimi. Srce mi je močno bilo, ko sem na laškem poveljstvu čakal partizanov. Okrog šestih zvečer so se slovensko pripeljali v mesto. S strahom sem gledal oficirje, ko so prihajali po stopnicah. Pa mi je kmalu odleglo, ko so me prijazno povabili, naj bi jim prevajal razgovore. Tikali so se razoroževati, odhoda Italijanov, itd. Ko smo končali, mi je Petro Popivoda dejal: "Tovariši, bodi tukaj zopet ob osmih, ko se vrnemo, da se pogovorimo še o nekaterih podrobnostih."

Glej no, saj so kar človeški in še prijazni, sem si dejal. Pa sem kmalu spremenil mnenje.

Ko sem stopil iz šole, sem zagledal dva topova in en tank. Srce se mi je stisnilo ob misli na naše na oni strani gore, ki ne verjamejo, da imajo partizani težko orožje. Ko sem šel po ulici, sem zrl nič kaj prijazne obraze. Govorjenje in obnašanje teh ljudi je bilo povsem drugačno kot onih, ki so pred nekaj urami zapustili trg. "Glej, belogardist!" zaslišim za seboj. "Belogardist, belogardist!" mi je udarjalo na uho od vseh strani. Navaliли so na mene in me vlekli v ječo. Bila je čisto prazna, samo ječar je zehal na hodniku. Kmalu za menoj pa so začeli privržati še druge jetnike in celice so se začele polniti.

Začelo se je, sem si dejal. Bog mi pomagaj! V njegovo sveto voljo se vdam. Obudil sem kesanje, nekaj malega zmogel in se zleknil na posteljo. Takoj sem zaspal. Bil sem namreč zelo utrujen od dogodkov zadnjih dni. Nekako ob enajstih me je ječar poklical: "Brž vstanite! Na komando morate. So poslali po Vas."

Rev. Dr. Franc Blatnik, SDB.

KANADSKA DOMOVINA

Moramo odpustiti, loda pozabiti ni mogoče

Na Slovenskem taboru, ki ga je priredila Zveza slovenskih protikomunističnih borcev v nedeljo, 1. septembra, na Slov. letovišču pri Boltonu pri Torontu v Kanadi, je imel pisatelj Karel Mauser govor, v katerem je poudaril, da moramo kot kristjani odpustiti pretekle zločine, ni jih pa mogoče pozabiti. Kdor je komunistično divjanje gledal od blizu, je prav, da se ob tem govoru posebno zamisli, prav pa je, da ga preberemo tudi vsi drugi rojaki, zato ga tu v celoti objavljamo.

Dragi prijatelji mrtvih!

Tudi takrat je bila nedelja kakor danes in tudi takrat se je po gmajnah že poznala prva sled zgodnje jeseni. Zlatorumeno in cinoblasto listje je bilo posejano po griču Sv. Ahačija in po tistem bregu, ki se je strmo vzpenjal proti Zapotoku in se širil proti Kureščku in še naprej — daleč tja, kamor so bile tisto uro pred dvajsetimi leti uprte naše oči — proti Ljubljani. Se mi stoji pred očmi mogočini zidovi starega turškega gradu, velik dvorišče, ki se je rahlo vzpenjalo proti vodnjaku v koto, še danes razločno vidim bršljan, ki je obraščal zidove. Spodaj, izven gradu, je bila kašča, vrata vanjo so bila obita z železom. Majhna kapela je bila tik za glavnim vhodom — pred stoletji so vanjo hodili mogočini vitezi in dihi turških časov je še ležal med zidovi.

V tem gradu, dragi moji, so naši vaški stražarji pred dvajsetimi leti dobojevali svoj zadnji boj. Komunistični partizani pod vodstvom komandanta Dupleta so skupno z italijanskim političnim in z granatami in italijanskega tanka cel teden rušili zidove starega gradu. Tragedija Grčaric je bila v tistem času prav za prav že zaključena.

Tako lahko je danes po dvajsetih letih izreči besedi Grčarice in Turjak. Dogodki so se nam odmaknili, prah in pozabljenje sta legla preko obeh prizorišč in danes jih je že mnogo med nami, ki trdijo, da je preteklost pač treba pozabiti. Vse preveč je teh, ki ne ločijo več besedi odpuščanje in pozabljenje. Mogoče odpuščanje, ker smo kristjani, toda pozabiti ni mogoče. Zgodovina se ne piše iz pozabljenj temveč iz dejstev in ta dejstva med nami morajo ostati živa, če hočemo, da bo nekdo ta dejstva objektivno prenesel v zgodovino.

Zbrali smo se na tem Slovenskem taboru, da v tišini slovenske pristave sklonimo glave pred prahom teh, ki že dvajset let počivajo v grobeh brez križa in cvetja. Zbrali pa smo se tudi zato, da brez prizanašanja in brez utvar preiščemo svojo vest in pregledamo naše vrste, ki se redčijo. Še jih vidim, kako so ležali na slami, drug poleg drugega. Bilo jih je štirinajdeset. Štirinajdeset mladih fantov — zadnji med njimi Kadunc France, ki je bil zadet zadnji dan — v nedeljo. Izdajalec Prajer je takrat že spustil vrh čez zid, ki je gledal proti vasi in prvi od rdečih bratov je bil z lahko strojico že na podstrešju in kosil s krogi čez dvorišče. Granate so padale od zunaj, krogle so sekale od znotraj in desna stran gradu zgoraj je pričela goreti. Takrat se je turški grad po enotedenski borbi predal, branilci Grčaric so v tem času bili že v temni ječi kočevskega gradu, med njimi njih kurat Tonček Šinkar.

S sošolcem Mrvarjem sva zdaj odhajala iz gradu, ker sva na prošnjo zdravnika dr. Kožuha prevzela spisek ranjencev. Zunaj so ujetniki že vezali s telefonsko žico k dolgi vrvi. Ob strani zvezanih je stal italijanski tank, pred katerim je ponosno stal italijanski poročnik.

Se danes mi je mučno, če se

spomnim svojega odhoda. Rdeči oficir me je pognal iz ambulante takoj za tem, ko sem že umirajočemu Kaduncu prinesel skodelico črne, zbrozgane vode. (Ko sem prišel med velika vhodna grajska vrata, sem še videl pastir zadnjega vaškega stražarja — Primčevega Jožeta iz Zdenške vasi. Stal je na stopnicah tik nad razbitim vodnjakom. Partizanka, ki je stala pri vratih, ga je iz gole objestnosti preko dvorišča ubila z enim samim strelom. Kakor spodsekan je zgrmel s stopnic. Taka je bila predaja. Zvezali so me skupaj z ribniškim kaplanom Sitarjem in dolga kolona se je pričela pomikati proti Velikim Laščam.

Nad turškimi gradom se je vil dim, žalostna siva zastava v lepi jesenski nedelji. In v njeni sencih so zmage pijani rdeči bratje pobili štirinajdeset ranjenih vaških stražarjev ter jih zmetali v skupni grob.

V Velikih Laščah so krvniki dodali še štirinajdeset žrtev — med njimi so bili Perme, Zura, dr. Kožuh, Zalokar, brata Rožanca. Blizu sto umorjenih v enem dnevu. Ostali smo odšli naprej v Kočevje, da smo se v drugem gradu srečali z junaki iz Grčaric. Slišal sem njih pesem, srečaval sem jih na hodniku, videl sem njih obraze skozi ozko lino. Vsi so bili zapisani za smrt. Samo smrt je bila v tistih dneh živa.

Umazani kočevski proces je pognal pred puške duhovnika Malovrha in Šinkarja ter mnoge drugih. Druge so ubili brez procesa. Danes odpadli duhovnik Metod Mikuž nam je v tistih dneh govoril o sveti pravici.

Zdaj je od te svete pravice minilo dvajset let in predstavnik jugoslovanskega režima med nami, oblast doma in mnogi med nami govorijo o pozabljenju. Naša politična emigracija je pričela jadovati v dva ekstrema. Kakor je brezmišeln in brezupno v tem času ljudi doma nagovarjati k sabotažam in k upornostim, tako je obupno žalostno, da jih je med nami vedno več, ki odhajajo na obiske v domovino brez pametnih in treznih razlogov. Trdno želim pribiti eno dejstvo: Nikoli nisem in ne bom obsojal človeka, ki odide na obisk, da vidi očeta in mater, ki prosita za obisk, ker sta tik groba, nikoli ne bom obsojal človeka, ki gre domov ob veliki družinski nesreči. Težko pa mi je misliti na tiste, ki hodijo domov zavoljo radovednosti, iz golega političnega razpoloženja in iz baharije. Ti so pozabili, da je vsa slovenska zemlja kakor satje, tako grobovi naših borcev celo na vaških pokopališčih zravnani z zemljo.

Ko sem pisal Ljudi pod bičem, sem želel imeti sliko groba svojega prijatelja, ki so ga ranjenega ubili na Turjak. Vedel sem, da so ga prekopali iz skupnega groba in prepeljali na domače pokopališče že koncem septembra leta 1943.

Takole so mi odgovorili: Ne moremo Vam ustreči. Takoj po osvoboditvi so njegov grob na pokopališču zravnali in zdaj je tam že dvajset let trava, čez katero hodijo ljudje.

Trava, čez katero hodijo ljudje. Mar ne hodimo čez to travo

tudi mi? Ni večjega greha kakor biti nezvest mrtvemu, tistemu, ki ti je branil hrbet in se danes sam ne more braniti. Mar ni težko srečati prijatelja pod travo na pokopališču, do katerega je imel kot član vaše skupnosti isto pravico kot ti, ki bi morda delil njegovo usodo, da se nisi rešil. (Mar ni mnogim, če ne vsem, prišla rešitev prav zavoljo žrtve teh, ki so svoj ponos in svojo načelnost ohranili do zadnje ure?)

Življenje vedno nekaj neizprosno terja in to je zvestoba resnici. Če se tej zahtevi ogibamo, postavljamo resnico na isto bazo kakor naši sovražniki da je namreč njena vrednost relativna, da resnica v preteklosti ni več resnica v sedanjosti in vse žrtve za to resnico so bile aktualne samo takrat in danes niso več. Vse naše obnašanje kaže v to smer.

Klasično je to povedal pisatelj Narte Velikonja, ko so ga, hromega siromaka, ustrelili l. 1945. Takole je dejal:

Vem to, da je bila resnica na naši strani. Morda smo se kdaj zmotili in naredili napake. Če smo jih, se resnice same niso dotaknile. Bile so taktične napake in taktične pomote, toda resnica je bila z nami.

Dragi moji — to je najboljša apologija naše preteklosti, kar jih je kdo izrekel. To je bila apologija človeka, ki je vedel, da ga bodo obsodili na smrt in da je govoril s svojim Bogom.

Dvajset let je mimo. Kaj smo v teh dvajsetih letih od svojega življenja vrnil mrtvim, s katerimi smo nekoč stali ramo ob ramo? Ali njih ponos in načelnost še nosimo namesto njih, ali pa smo samo še čolni, ki so srečani, da so prek hudega viharja prijadrali v prijeten, miren zaliv?

— Treba je živeti — mi je rekel nekdo, ki bi se rad ognil preteklosti.

Da, treba je živeti. Toda zame je življenje ponos in načelnost in zveza z mrtvimi. Nekoč jih bom spet srečal — veselim se tega srečanja — toda želim jih srečati kot raven človek. Nočem jih srečati z zverženo idejo.

Vsako praznovanje neke obletnice ima svoj pomen takrat, če se pri praznovanju vrne k resničnemu dogodku, ki ga obnavljamo. Toda to še ni dovolj — obletnica mora biti živo in iskreno podoživeti tisti gibalni sil in tiste ideje, ki je prvotni dogodek sprožila. Bojim se, da smo se v teh dvajsetih letih temu odmaknili in bolj ali manj ostali pri zunanostih. In v tem je naša tragika. Z zunanostmi ne bomo ohranili ideje žive, brez nje pa bodo vsa naša praznovanja samo pikniki. Če nas ne bo več vezala ideja, ki nas je vezala nekoč, bomo samo še obnavljali spominov in pripovedniki strašne in krvave pravljice iz preteklosti.

Grčarice in Turjak — v zadnjih urah nas je vezala ista streha starega kočevskega gradu. Mnogokrat mislim na razgovore, ki smo jih imeli tedaj in na tem slovenskem taboru si iskreno želimo, da bi nas v tem času vezala streha iste ideje, ideja bratske skupnosti, ki more biti močna in trdna tudi ob različnem gledanju na obrobne probleme.

Več pameti in več srca v naše javno življenje in več ponosa in načelnosti v nas. Samo to je pot, ki vodi nazaj k tistim idealom, ki so jih imeli oni, ki se jih danes spominjamo.

Naj mirno počivajo v prsti domače zemlje, toda naj žive v nas, kakor da niso umrli.

Karel Mauser

Iz slovenskega Toronta

Zlata zrna

V roke mi je prišla drobna razmnožena brošura, ki ima samo 35 strani. Literarni in kulturni kritiki o takih zadevah navadno ne pišejo. Omenjena brošura pa gotovo zasluži, da jo poročevalec vsaj s par besedami omeni.

Brošura nosi naslov: "Navodila za krščansko življenje". V 24 poglavjih je zbranih in bralcu na ljubezniv način ponujenih toliko koristnih nasvetov in priporočkov, da ima dovolj premišljevanja za celo leto. Avtor je zbral res sama zlata zrna, katerih zlasti mladi svet danes tako zelo pogoša. Dandanes nas naravnost zasipajo s propagando v brošurah in na letakih. Težko je razbrati, kaj je res koristno in kaj ne. V omenjeni brošuri pa je vsak odstavek bogastvo zave. V njej ni nič nazadnjaškega. Čeprav vsak stavek prinaša staro resnico, govori vendar modernemu človeku in to na način, da ponujene bogastva ne more nihče odkloniti. Avtor sicer govori aktivnim in pomožnim apostolom, a so njegova zlata zrna tako vsakdanjega značaja, da smo jih tudi vsi drugi več kot potrebni. Koliko bolje bi bilo življenje na svetu, če bi vsak svoje življenje uravnal ali vsaj skušal uravnati po krščanskih navodilih.

Ta preprosta, a bogata "Navodila za krščansko življenje" je napisal, uredil in izdal g. Stan-ko Boljka C. M. Gotovo zasluži našo hvaležnost.

Por.

Izbrali so "Slovensko dekle"

Že sama narava nam govori, da so lepi poletni dnevi za nami. Še malo in zunaj v naravi ne bo več tako prijetno. Naša letovišča bodo počivala pod snežno odejo.

Na našem letovišču smo imeli letos raznovrstne prireditve. Pripravile so jih razne organizacije in obe župniji. Včasih smo imeli tudi samo piknike. Proslavili smo 1100 letnico prihoda slovanskih bratov sv. Cirila in Metoda. Na proslavi smo videli, da se tudi Slovenci v Torontu zavedamo, kaj sta nam dala brata sv. Ciril in Metod. Za to proslavo gre največja zasluga g. Tonetu Zrcnu C. M.

Skrbno je bil pripravljen tudi IV. Slovenski dan. Posebnost dneva je bila dramska uprizoritev "Ustoličenje karantanskega kneza", delo Zdravka Novaka iz Clevelanda. Uprizoritev je pripravilo društvo "Baraga". Igralci so navzoče popeljali v tisti čas, ko so bili Slovenci še svobodni in so svobodno volili svoje oblastnike. Pri tej prireditvi imata glavne vloze predsednik društva in g. O. Mauser. V nedeljo, 25. avgusta, pa je pripravila "prijetno popoldne" folklorna skupina mladinskega kluba Marije Pomagaj. Za to priložnost so izbrali za nas malo čudno zabavo. "Tokrat bomo v Kanadi prvič izbirali "Slovensko dekle". Ne bomo gledali samo na telesno lepoto, ampak tudi na lepoto duha in na slovensko zavest."

Po mnenju fantov in deklet je za Slovence, ki živimo v tuji državi izbiranje "lepote" brez pomena. Izbiranje dekleta po lepoti nam katoličanom sploh ni dovoljeno. Zunanjo lepoto da Stvarnik in mi nismo vredni, da jo ocenjujemo javno.

Naša dekleta se ocenjevanja niso udeležila in s tem lepo pokazala, kaj o tem mislijo.

S. in S.

— Devet ameriških mest in vasi nosi ime Peru.

Srbska manifestacija za svobodo

Pravoslavni Srbi v svobodnem svetu preživljajo težke čase. Arhierejski sinod srbske pravoslavne cerkve v Beogradu je odstavil dosedanjega pravoslavnega škofa ameriško-kanadske eparhije Dionizija in je njegovo škofijo razdelil na tri dele ter imenoval tri nove škofo. Odlok sv. sinoda in patriarha Germana je Srbe zadel v živo in jih razdelil med seboj. Eni so za to, da se patriarhov odlok izvede, drugi držijo z Dionizijem, ki patriarhovega odloka ne sprejema in se mu ne ukloni. Med Srbi je prišlo do hudih preprirov in obračunavanj. Po vseh naselbinah prirejajo zborovanja in se med seboj napadajo. Pristaši škofa Dionizija povsem upravičeno sumijo, da stoji za patriarhovim odlokom komunistična oblast.

V spor je posegel tudi bivši kralj Peter II., ki je ravno v ta namen prišel pretekli teden med Srbe v Toronto. Ob tej priložnosti mu priredili v Royal York hotelu — Canadian room — svečani banket, ki pa se je spremenil v mogočno, ideološko-protikomunistično zborovanje.

Na zborovanju so govorili: Vodja večera g. R. M. Radović, ki je imel pozdravni in predstavnostni govor; g. M. Bajčetić, predsednik sprejemnega odbora; g. B. Marković, predsednik srbskega komiteta, v katerem je združenih 18 srbskih organizacij v Torontu; g. Mila Lazarević v imenu srbskih sester; g. M. Durović v imenu srbske mladine; škof Dionizij in nazadnje kralj Peter II.

Škof Dionizij je poudarjal sv. Savskega duha, ki se je vedno boril proti diktaturam in bo tudi v sedanjih razmerah držal in končno zmagal. Opozarjal je na previdnost pred komunistično infiltracijo, ki hoče preko cerkvenih poslanecev, ki jih pošilja v svet, razviti emigracijo. "Nobene kolaboracije s komunistično", je zaklical. Združimo se, vse diktature so padle, propadla bo tudi komunistična. Če danes komunisti in njihovi kolaboraterji oznanjajo mir, ga zato, ker ga oni potrebujejo. Ostanimo čuječi in v pripravljenosti."

Tudi kralj je imel načelno jasen govor. Pozival je na slogo in na zvestobo novi in stari domovini. Narod bo dobil svobodo nazaj, če bo zmagal zapadni svet. Ostaja dolžnost borbe proti komunizmu, naj se ta pokaže pod katerokoli krinko. Istotako ostaja dolžnost, da svobodni Srbi obveščajo svobodni svet o komunističnih nakanah. "Naša borba", je dejal, "ni borba za upostavitve diktature fašizma, je borba za svobodo in demokracijo. Svoboda naroda je edini gospodar njegove usode." Prosil je, naj prenehajo prepri in naj bodo pripravljeni, da jih dogodki ne bodo iznenadili. Komunisti so jih poskušali razdvojiti preko cerkve. Njegov princip pa je bil in ostaja: "Svoboden narod ima pravico, da si svobodno izbira svoje predstavnike, tudi cerkvene." Za konec jih je pozval, naj se združijo, da bodo z božjo pomočjo premagali vse zapreke.

Vsi govorniki so želi za svoja izvajanja burne ovacije. Po izjavi dr. Milanovića so se banketa udeležile vse srbske struje. Bilo je kakih 700 udeležencev; vsi so enodušno odobrvali izvajanja govornikov.

Por.

— Do 95 odstotkov izvoza Islandije predstavljajo ribe.

Kongres DNIJ v Buffalu

TORONTO, Ont. — V dneh od 21. do 25. avgusta se je vršil VIII. Mednarodni kongres Društev najsvetejšega imena Jezusovega v Buffalu, N.Y. Z našim duhovnim vodjem č. g. Tonom Zrncem sva se ga udeležila zadnja dva dni; v nedeljo, 25. avgusta, pa so prišli na zaključne slovesnosti še trije člani DNIJ župnije Marije Pomagaj iz Toronta.

V soboto opoldne sva z duhovnim vodjem prisostvovala sklepnemu zborovanju v Memorial Auditorium. Prečitani sta nam bili poslanici svetega očeta Pavla VI. in predsednika Združenih držav Johna F. Kennedija. Prečitane so bile še enkrat resolucije, ki so jih tekom kongresa izdelali posamezni odbori in komisije. Resolucije so bile v celoti sprejete in odobrene in bodo izdane v posebni brošuri. Kdor bi želel knjižico imeti, naj se obrne na Holy Name Society, 35 Niagara Square, Buffalo, N.Y.

Kongres, kateremu je predsedoval poseben papeški delegat, kardinal Francis Spellman, je zajel zastopnike DNIJ ne le iz Združenih držav in Kanade, od koder so bil zastopane vse države in province, ampak tudi iz Irske, Mehike, Filipinov, Hololula in Puerto Rica; njihovo število je preseglo 13.000.

Višek kongresa, kjer je DNIJ pokazalo na zunaj svojo notranjo moč in apostolsko delovanje, je bila velika parada po glavnih ulicah vele mesta v nedeljo. Začela se je opoldne in je trajala do šeste ure zvečer; razdeljena je bila na 27 divizij. Parada je pokazala ne le številčno moč članstva, ampak tudi verske in kulturne ustanove, s katerimi živi društvo v stiku in kamor sega apostolsko delovanje članov, n. pr. šole in zavodi. Odkrila nam je dejstvo, da ima DNIJ med policaji in detektivni mesta New York 1000 članov, ki so uniformirani stopali v paradi. To je bilo zame pravo odkritje; prepričan pa sem, da ta dan v Buffalu niso bili vsi, saj jih je moralo še več ostati doma pri izvrševanju vsakdanje odgovorne službe.

S častne tribune so mimohodu prisostvovali kardinal Francis Spellman, nadškofje, škofje in zastopniki civilnih oblasti; na pločnikih je našo versko manifestacijo pozdravljala 130-tisočglava množica. Molili smo in prosili Boga za uspeh kongresa. Naj torej božji blagoslov spremlja naša človeška prizadevanja, da bi kongres obrodil mnogoter sad in da bi DNIJ veliko pripomoglo pri razširjanju in utrditvi božjega kraljestva na zemlji!

Lojze Babič, preds. DNIJ v župniji Marije Pomagaj

Lojze Babič, preds. DNIJ v župniji Marije Pomagaj

Lojze Babič, preds. DNIJ v župniji Marije Pomagaj

Lojze Babič, preds. DNIJ v župniji Marije Pomagaj

Lojze Babič, preds. DNIJ v župniji Marije Pomagaj

Lojze Babič, preds. DNIJ v župniji Marije Pomagaj

Lojze Babič, preds. DNIJ v župniji Marije Pomagaj

Lojze Babič, preds. DNIJ v župniji Marije Pomagaj

Lojze Babič, preds. DNIJ v župniji Marije Pomagaj

Lojze Babič, preds. DNIJ v župniji Marije Pomagaj

Lojze Babič, preds. DNIJ v župniji Marije Pomagaj

Lojze Babič, preds. DNIJ v župniji Marije Pomagaj

Lojze Babič, preds. DNIJ v župniji Marije Pomagaj

Lojze Babič, preds. DNIJ v župniji Marije Pomagaj

Lojze Babič, preds. DNIJ v župniji Marije Pomagaj

Lojze Babič, preds. DNIJ v župniji Marije Pomagaj

Lojze Babič, preds. DNIJ v župniji Marije Pomagaj

Lojze Babič, preds. DNIJ v župniji Marije Pomagaj

Lojze Babič, preds. DNIJ v župniji Marije Pomagaj

Lojze Babič, preds. DNIJ v župniji Marije Pomagaj

Lojze Babič, preds. DNIJ v župniji Marije Pomagaj

Lojze Babič, preds. DNIJ v župniji Marije Pomagaj

Lojze Babič, preds. DNIJ v župniji Marije Pomagaj

Lojze Babič, preds. DNIJ v župniji Marije Pomagaj

Lojze Babič, preds. DNIJ v župniji Marije Pomagaj

Lojze Babič, preds. DNIJ v župniji Marije Pomagaj

Lojze Babič, preds. DNIJ v župniji Marije Pomagaj

Lojze Babič, preds. DNIJ v župniji Marije Pomagaj

Lojze Babič, preds. DNIJ v župniji Marije Pomagaj

Lojze Babič, preds. DNIJ v župniji Marije Pomagaj

Lojze Babič, preds. DNIJ v župniji Marije Pomagaj

Lojze Babič, preds. DNIJ v župniji Marije Pomagaj

Lojze Babič, preds. DNIJ v župniji Marije Pomagaj

Lojze Babič, preds. DNIJ v župniji Marije Pomagaj

Lojze Babič, preds. DNIJ v župniji Marije Pomagaj

— Zvezna vlada kupi letno okoli 10 milijonov ton premoga.

CLEVELAND, O.

MALI OGLASI

V najem
V najem oddamo stanovanje — 4 sobe in kopalnica, spodaj. Plinski furnez. Na 1233 E. 58 St. — (168)

Sobo oddajo
Spalno sobo oddajo moškemu v bližini Sv. Vida. Kličite HE 1-6671. (168)

V najem
Oddamo 5 sob zgoraj, na Addison Rd. severno od St. Clair Ave. Kličite AN 1-1070. (168)

ČE HOCETE . . .
prodati ali kupiti posestvo ali trgovino, obrnite se do nas
JOS. GLOBOKAR
986 E. 74th St.
HE 1-6607

Hiša naprodaj
Na 6214 Schade Ave., 7 sob in kopalnica, dvojna garaža, bakrene cevi, polna klet, gorkota na vodo. Kličite UT 1-8288. — (168)

V najem
3 čiste sobe, kopalnica, porč, zgoraj, spredaj na 1053 E. 71 St. Kličite 361-0989. (168)

Prijatelj's Pharmacy
IZDAJAMO TUDI ZDRAVILA ZA RAČUN POMOCI DRŽAVE OHIO ZA OSTARELE
AID FOR AGED PRESCRIPTIONS
St. Clair Ave. & 68th St. EN 1-4212

Naprodaj
Hiša s 3 spalnicami na St. Clair Ave. Velika garaža zadaj, dobra za obrtnijo. 17015 St. Clair Ave. Kličite RE 1-0802. (173)

Stanovanje v najem
Oddam tri opremljene sobe s kopalnico na E. 61 St., blizu Sv. Vida. Pokličite EX 1-8123. — (29,30 avg. 3 sept)

IZDELUJEMO in popravljamo strehe, žlebove, dimnike, verandne zastore, furneze, itd.
FRANK KURE
R.F.D. 1, Rt. 44, Newbury, Ohio
tel. Jordan 4-5303

V najem
Tri čiste sobe, na novo dekorirane, oddamo enema ali dvema odraslima. \$36. Vprašajte na 1176 E. 61 St. (mwf - x)

Stanovanje oddajo
Sestobsno stanovanje z garažo oddajo zgoraj na 1161 Norwood Road. Kličite KE 1-6250. — (pon., sr., pet.)

Stanovanje
Oddamo 4 sobe, na novo dekorirane, spodaj, v dvodružinski hiši z verando dvojici. Vprašajte na 1176 E. 61 St. (mwf - x)

ZULICH
INSURANCE
AGENCY
18115 Neff Rd. IV 1-4221
Cleveland 19, Ohio

DVODRUŽINSKA — \$8900
E. 72 St., plinski furnez, garaža, čisto vsekotzi. Lesena hiša. Kličite Mrs. Rome, slovenska in hrvaška prodajalka.
MAINLINE REALTY
1191 E. 79 St.
IV 6-2747 HE1-8181 (168)

GIRLS 17 TO 30 YEARS
for ironing shirts, folding sheets & pillow slips. Also table linen. Experience helpful but not necessary. Will train. Apply from 10 to 4 p.m.
MENK BROS. LAUNDRY
643 E. 103 St. (171)

HENRIK SIENKIEWICZ:

KRIŽARJI

Razumeli so to znamenje in grajski zidovi so se stresli od vzklikov: "Bog ti pomagaj! Živi dolgo, pravični gospod! Živi in sodi nas!" so vpili od vseh strani. Potem pa so zopet vzklivali Danuši in Zbišku, a hip pozneje sta oba stopila na hodnik in padla pred noge dobre kneginje Ane Danute, ki se ji je imel Zbiško zahvaliti za življenje, zakaj ona si je z učenjaki izmislila ta način in naučila Danušo, kako naj se vede.

"Naj živi mlada dvojica!" je zaklical ob pogledu na klečeči par Povala iz Tačeva: "Naj živi!" so ponovili drugi.

A plešasti kaštelan se je obrnil h kneginji in rekel: "Milostljiva gospa, zaroka se mora izvršiti takoj, ker ta običaj zahteva to."

"Zaročim ju takoj," je odgovorila z žarečim obrazom dobra gospa, "toda ne dovolim, da bi se vzela brez volje očeta Juranda iz Spihova."

VI

Pri trgovcu Amileju sta se

CHICAGO, ILL.

HELP WANTED — FEMALE

EXCELLENT OPPORTUNITIES IN MEDINA, NEW YORK
INSTRUCTOR NURSING ARTS
Associated with New York State Board of Cooperative Educational Services. Affiliated with 70-bed community general hospital. Expansion to 125 beds being programmed. Unique training program in effect for over three years. Excellent opportunity for advancement and satisfaction. Full responsibility for B. C. E. S. program and educational in-service training for entire hospital. Status: Director of education under nursing department. Excellent opportunity for person interested in teaching, providing service trained personnel and planning for the future. In replying please submit complete resume and recent photograph. Also

REG. NURSES FOR GEN. DUTY SUPERVISORS — R.N.
LICENSED PRACTICAL NURSES
Openings on all shifts. Salaries commensurate with qualifications. Differentials paid for shift work. Liberal personnel policies. Wire, write, or phone Administrator.
MEDINA MEMORIAL HOSPITAL
MEDINA (DEPT. NS), NEW YORK (175)

HOUSEHOLD HELP

HOUSEKEEPER — Live in.

Care 2 small children. Salary \$20.00 week. Call 289-3900, or after 3 call 392-1525. (169)

BUSINESS OPPORTUNITY

GREENHOUSES (14) Lge. vegetable range at Streator, Ill. — Total of 122,000 sq. ft. of ground area under glass. Has pvt. switch track off N.Y. Central. This plant can be bought for a little over 50¢ per sq. ft. Here's your chance to get into a good business. Contact owner. Charles A. Evans, P.O. Box 528, Aurora, Ill. Phone TW 2-0471. (169)

WASHERETTE — Ideal for couple, well est. drop-off service. Good shag rug cleaning and dying operation, dry cleaning. Shirt and flat work service. Highway location. — Will teach. — Priced to sell, by owner. CL 3-1742. (170)

HOUSEBOAT FOR SALE

HOUSE BOAT, 70 H.P. OUTBOARD
Galley, Head, Bunks. Only \$2,000 or Best Offer. Phone LU 2-9556.

Matko in Zbiško posvetovala, kaj naj storita. Stari vitez je pričakoval skorajšnje smrti, a prerokoval mu jo je tudi frančiškan o. Cibek, ki se je spoznal na rane. Zato se je hotel vrniti v Bogdanjec, da bi bil pokopan zraven očetov na pokopališču v Ostrovu.

Vendar niso vsi "očetje" ležali tam. To je bil nekoč številni rod. V vojnah so imeli geslo "Toče", v grbu pa so nosili, meneč, da so boljši od drugih podeželskih vitezov, ki niso vedno imeli pravice do grba — topo podkev. V bitki pri Plovcih leta 1331 so nemški lokostrelci v močvirju postrelili štirideset bojevnikov

CHICAGO, ILL.

Your Savings

5%
WILL GROW MUCH FASTER WITH INTEREST

PAID ON 12 MONTHS

TIME DEPOSITS
for complete information, phone or write

HOME

INDUSTRIAL BANK

9975 EAST COLFAX, DENVER 8, COLORADO

Please send me detailed information about 5% interest on Time Deposits.

Name
Address
City
State (169)

REAL ESTATE FOR SALE

PALATINE — 529 W. Chicago Ave.
5 Rooms, 3 Bedrooms. Ranch cor., Storms, screens, fenced back yard. 160x60 lot. Nr. school, shp., trans. Owner \$15,900. FL 8-2908. (169)

DOWNERS GROVE BY OWNER

3 bdrm. ranch, birch kitchen, carpets & drapes. S&S, full basement. Redwood fenced lot. Near schools and trans. — WO 9-2832. (172)

HOFFMAN ESTATES — By owner,
3 bdrm., 1½ bath ranch, nr. school. Cptd. living & dining room. ½ acre lot. Imm. occup. Will sell on contract. Low down pymt. 313 Blue Bonnett-in., SP 4-1232. (169)

HINSDALE — Nr. St. Isaac Jogues
schl. Brk. home, 3 bdrms., 1½ baths, firepl., 2-car gar., rec. rm. in basement, beaut. lot. Call owner FA 3-2492. \$28,500. (170)

PALOS HILLS — BY OWNER. — 3 Bedroom ranch. New modern tile kitchen, tile bath. Large livingroom and dining area. Lot 120x169. Fully landscaped, 2 car gar. Alum. Storms, screen. Gas heat, washer & dryer included. \$16,500. GA 4-9156. (170)

BY OWNER — 5 Room house, 2
bedrooms. Double lot, garage, storms and screens. Walking distance to shopping center, schools. \$11,500. — GLobe 8-3664. (170)

NORTHWEST SIDE — By owner,
Brk. 2 story, 2-5's, autom. s & s, crptg., tile bath, full bsmt. Gd. income. Extras. Nr. Division & Kildare. C.A. 7-2346. (170)

iz Bogdanjca, rešil se je samooden, Vojteh, s pridevkom Tin, kateremu je kralj Vladislav Lokietek po nemškem porazu potrdil s posebnim privilegijem grb in bogdanjsko ozemlje. Kosti onih so se odtlej belile na plovskih poljih, Vojteh pa se je vrnil v domače gnezdo, a le zato, da bi videl popoln pogin svojega rodu.

Kajti medtem, ko so možje iz Bogdanjca padali pod puščicami Nemcev, so roparski vitezi iz bližnjega šlonzka napadli njih gnezdo, do tal požgali naselbino, pobili ljudi ali jih odpeljali v sužnost, da bi jih prodali v oddaljene nemške kraje. Vojteh je ostal sam na starem domu, ki se je edini na čudežen način rešil pred ognjem, kot dedič obširne, toda puste zemlje, ki je bila poprej last vsega rodu. Pet let pozneje se je oženil; potem ko je rodil dva sina, Jaška in Matka, ga je na lovu v gozdu ubil bivol.

Sinova sta rasla pod varstvom matere Kaline iz Spalenice, ki se je v dveh pohodih maščevala nad Nemci za stare krivice, v tretjem pa je poginila. Ko je Jaško došel, je vzel ženo Jagienko iz Mocaževa, s katero je imel sina Zbiška; Matko, ki je ostal samec, je oskrboval posestvo in pazil na nečaka, kolikor so mu dovoljevali vojni posli.

Ko pa so bile v časih domače vojne med Gžimaliti in Nalenčani kočje v Bogdanju iznova požgane in so se kmetje razpršili, se je osamljeni Matko zamaral truditi, da bi ga zopet dvignil. Mučil se je mnogo let, naposled pa je oddal zemljo svojemu sorodniku opatu in krenil s še majhnim Zbiškom na Litvo proti Nem-

Vesela, ker je poslušala mamo

Gospa F. Eigenbauer iz Chicaga, Ill., piše: — Moja mama je uporabljala vaše zeliščne čaje skozi 22 let, vse dokler ni mirno umrla v starosti 85 let. Ona se je ves ta čas zelo dobro držala in bila je navajena reči, da ji nobena reč ni tako pomagala, kot vaš čaj. Mnogo let mi je mama pripovedovala, naj tudi jaz začnem uporabljati vaše zeliščne čaje, ali takrat sem bila mlada in nisem cenila, kaj mi je govorila. Sedaj, ko sem starejša in uporabljam ta naravna zdravila že skozi zadnjih pet let, pričnem uvidevati, da bi bila morala poslušati nasvet moje matere že pred 15 leti. Ti zeliščni čaji pri meni odlično delujejo, kot tudi pri drugih, katere poznam. Moj mož jih uživa vsak dan in jih ne more dovolj pohvaliti. Pošljite mi še 6 škatel raznih vrst, ker jih jaz skupaj zmešam in take uporabljam. Zahvaljujem se Vam in ostajam

Vaša vedno vdana,
Gospa F. Eigenbauer

ALI TRPITE ZARADI ZAPRTJA, ki povzroča slabosti želodca, pline, utrujenost, nervoznost, glavobol? Če so te neprijetnosti vzrok zaprtja, jih olajšate ali odstranite, če temeljito očistite svoje telo in da drugi organi delujejo pravilno. Zavitek **TATRA ZELIŠČNEGA ČAJA št. 1**, za 60 skodelic, \$1.10.

PECTORAL — PRSNI ČAJ št. 2. Znanstvena mešanica najboljših zelišč za začasno olajšanje kašlja, ki je vzrok prehlada. Imamo ga na zalogi. Zavitek \$1.10.

REMOLEK ČAJ št. 3. Znamenita formula zelišč, zelo priljubljena pri starejših ljudeh za njen naravni in mil učinek; zavitek \$1.10.

EMATEA ČAJ št. 4. Prirejen iz tekton razredov preiskanih zelišč, ki jih cenijo še iz starih časov za njih koristni učinek pri krvi in čiščenju; zavitek \$1.10.

RENEX ČAJ št. 5. Izvrstni zeliščni čaj, katerega uporabljajo vsi zaradi njegove zdravstvene in prirodne dobrote. Ni odvajalen. Zavitek \$1.10.

ZESTEA ČAJ št. 6. Slastno prijeten čaj, uporaben kot običajen čaj. Mešanica najfinjših naravnih zelišč. Zdravilen — ne odvajalen. Odlični vroči ali mrzli. Zavitek \$1.10.

Vsak zavitek čaja stane \$1.10, **SEST ZAVITKOV, KATEREKOLI VRSTE** za \$5.60, 12 za \$11.20. Za Kanado dodajte pri vsaki škatli 10¢ za poštnino. Navodilo za uporabo na vsakem zavitku. Naročilo naslovite takole:

Tatra Company, Dept. 10
Box 60, Morrisville, Pa.

cem.

Vendar Bogdanjca ni nikdar pustil iz oči. Na Litvo je odšel zlasti zato, da bi se obočal s plenom, potem bi se sčasoma vrnil, nakupil zemljo, jo obljubil z ujetniki, sezidal gradič in na njem nastanil Zbiška. Tudi sedaj je po mladeničevi srečni rešitvi mislil na to in se z njim posvetoval pri trgovcu Amileju.

Zemljo sta imela za kaj kupiti. Iz plena, iz odkupnin, ki so jima jo morali plačati ujeti vitezi, in iz darov kneza Vitolda sta nabrala znatna sredstva. Posebno veliko korist jima je prinesel tudi tisti dvoboj s frizijskima vitezo. Ze sama oklepa, ki sta ju jima vzela, sta bila v tistih časih pravo premoženje, a razen oklepov sta uplenila še vozove, konje, obleke, denar in vso bogato vojno opremo. Mnogo tega plena je kupil sedaj trgovec Amilej, a med drugim dva kosa krasnega flandrijskega sukna, ki sta ga vozila s seboj preudarna in premožna Frizijca. Matko je prodal tudi dragoceni uplenjeni oklep, meneč, da mu spričo bližajoče se smrti ne bo več koristil. Orožar, ki ga je kupil, ga je prodal drugi dan Martinu iz Vromovic, a to ba Polkoza z nemajhnim do-

bičkom, ker so oklepe milankega izvira v tistih časih cenili nad vse na svetu.

Zbišku je bilo tega oklepa iz vse duše žal. "Če vam bog vrne zdravje," je govoril stricu, "kje dobite drugega?"

"Tam, kjer sem dobil tega, na kakem drugem Nemcu," je odgovoril Matko. "Toda jaz smrti več ne unidem. Zelezo se mi je med rebri zaklinalo in bo ostalo vedno v meni. Čim bolj sem ga otipaval in skušal z nohti izvleči, tem globlje se mi je pogrezalo. Sedaj pa ni več nobene pomoči."

"Morali bi izpiti večjih lonček medvedje masti!"

"Ba! O. Cibek tudi pravi, da bi bilo dobro, ker bi se lahko kak drobček izločil. Toda kje naj jo tu zvamem? V Bogdanju bi vzel sekiro in počel pri uljnjaku!"

"Torej je treba v Bogdanju. Pa le glejte, da mi spodrugim dva kosa krasnega gledal nečaka."

"Vem, kam te srce vleče; na dvor kneza Januša ali k Jurandu iz Spihova, da bi naprilo bližajoče se smrti ne bo več koristil. Orožar, ki ga je kupil, ga je prodal drugi dan Martinu iz Vromovic, a to ba Polkoza z nemajhnim do-

zaradi tega, da bi bil kar naj-

dlje skupaj z Danuško. Težko stili, torej vas tudi jaz ne zapustim. Če torej morava v Bogdanjec, pa pojdiva v Bogdanjec!" "Ti si dober fant," je rekel Matko. (Dalje prihodnjič.)

Oglašajte v "Amer. Domovini"

MIZARSKA DELA in popravila

ZA VSA MIZARSKA DELA — POPRAVILA po hišah in stanovanjih kakor tudi za **IZDELAVO NOVIH GARAŽ** in stičnih gradb se priporoča **RUDI KRISTAVNIK** - mizar - carpenter. Kličite po 5. uri zvečer HE 1-1108, ob drugem času pa HE 1-0965.

1890

1963

NAZNANILO IN ZAHVALA

Žalostni, pa vdani v voljo bežjo javljamo sorodnikom, prijateljem in znanec, da je po dolgem, težkem trpljenju umrl naš dobi sopro, oče, stari oče in tast

Frank Cerkenik

Preminul je dne 2. avgusta 1963.

Rojen je bil dne 4. julija 1890 v vasi Rodika pri Kozini v Slovenskem Primorju. Tam žalujejo za njim nečakinja in drugi sorodniki.

V Ameriko je prišel leta 1910. Od nastitve je vedno živel v Cleveland, Ohio.

Pokopali smo ga dne 5. avgusta 1963. Iz železovega pogreb. zavoda na St. Clair Ave. smo ga prepeljali v župno cerkev sv. Vida, kjer je Rt. Rev. Msgr. Louis Baznik daroval slovesno pogrebno sv. mašo in svete cerkvene obrede za večni pokoj pokojnikove duše. Potem je pogrebni spreved ošel na pokopališče Kalvarijo, kjer smo ljubljene pokojnika položili k poslednjemu počitku.

Prav iskreno se zahvalimo Rt. Rev. Msgr. Bazniku za daritev sv. maše in molitve.

Naslo topla zahvalo naj sprejme železov pogrebni zavod, ki je odlično vodil pogrebne priprave in spreved ter nam v največji žalosti res ljubeznivo pomagal.

Najlepša hvala dobrim gospodem, ki so nosili krsto. Posebej so počastili pokojnega uslužbenca Addressograph-Multigraph Corp., Leeco-Neville Co., in A.R.D.C.O.R. Employees s krasnimi venči. Najlepša jim hvala!

Hvaležni smo iz vseh naših src dobrotnikom, ki so darovali za sv. maše in druge dobre namene, poklonili cvetje za okrasitev krste in odra in dali na razpolago avtomobile za pogrebni spreved. Bog jim povrni!

Zahvaljujemo se prisrčno vsem, ki so prišli krogli, se udeležili pogrebne sv. maše in spremljali našega očeta na njegovi poslednji zemeljski poti do groba. Prav tako prisrčna hvala vsem, ki so nam izrazili svoje sožalje ali kakorkoli drugače izkazali pokojnemu svoje spoštovanje in ljubezen.

Ti se ga Gospod usmili,
ljubi Jezus, Ti mu daj
rajski mir na vekomaj!

Žalujoci:

soproga **MARY**,
hčeri **MRS. ELSIE MANOLIO** in **MRS. FRANCES BLATNIK**,
sin **FRANK**,
zeta **WILLIAM** in **FREDY**, snaha **HELEN**,
4 vnuki in 3 vnukinje.

Cleveland, 3. septembra 1963.

Oseminšestdeset let
nudi KSKJ ljubeznivo bratsko pomoč svojim članom in članicam, vdovam in sirotam, v slučaju bolezni, nesreče ali smrti.

AMERIŠKA
KATOLIŠKASLOVENSKA
JEDNOTA

Najstarejša slovenska podporna organizacija
v Ameriki

Premoženje: \$14,500,000.00

Število certifikatov: 48,000

Če hočeš dobro sebi in svojim dragim, zavaruj se pri najboljši, poštenu in nadsolventni podporni organizaciji —

AMERIŠKI SLOVENSKI KATOLIŠKI JEDNOTI

kjer se lahko zavaruješ za smrtnino, razne poškodbe, operacije, proti bolezni in onemoglosti.

K.S.K.J. sprejema pod svoje okrilje moške in ženske od 16. do 60. leta; otroke pa takoj po rojstvu in do 16. leta.

K.S.K.J. izdaja najmodernejše vrste certifikate za odrasle in mladino od \$500.00 do \$15,000.00.

K.S.K.J. nudi tri načrte operacijskih podpor do vsote \$400.00.

Ako še nisi član ali članica te mogočne in bogate katoliške podporne organizacije, potrdi se in pristopi takoj — bolje danes kot jutri!

STARŠI, VPIŠITE SVOJE OTROKE V KSKJ!

Za pojasnila o zavarovalni vprašajte tajnike ali tajnice
krajnih društev KSKJ ali pa pišite na:

GLAVNI URAD

351-353 No. Chicago St.

Joliet, Ill.

MULLALLY FUNERAL HOME

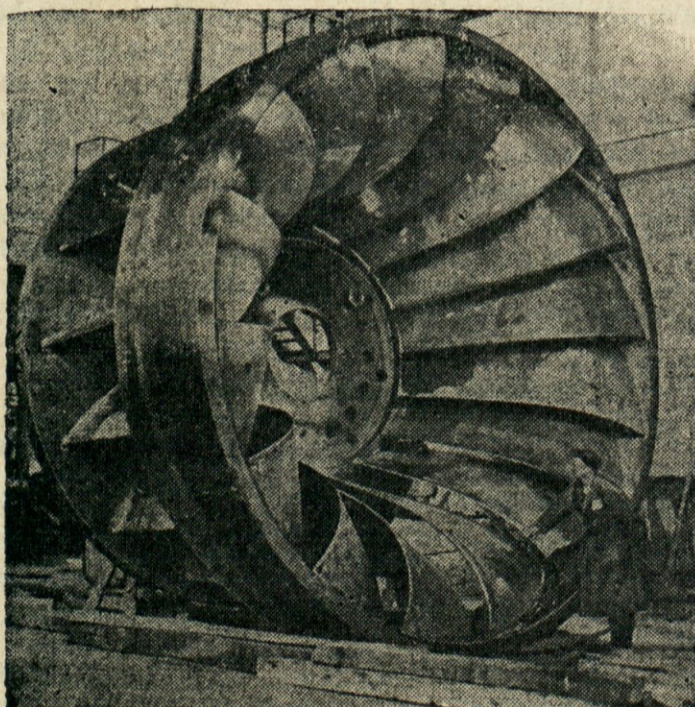
ZRAČEVALNI SISTEM

AMBULANČNA POSLUGA

POGREBI OD \$200.00 NAPREJ

365 East 156th Street

KENmore 1-9411

VELIKO DELO — Na sliki vidimo veliko turbino, podobno onim štirim, ki so jih naročili za elektrarno v Seattle. Narejena je bila v Franciji.

NA VAREN NACIN — Smučanje na vodi sicer ni posebno nevarno, ko ga enkrat nekdo zna, začetek pa je precej težaven. Na jezeru Saratoga, N. Y., so zgradili poseben vrtiljak, kjer se je mogoče voziti po vodi s smučmi skoraj čisto varno, kot kaže slika.